

УДК 378.14

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.3/31.214132>**Тетяна КРАВЦОВА,***orcid.org/0000-0002-6892-3739*

кандидат педагогічних наук,

доцентка кафедри педагогіки та менеджменту освіти

Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

(Кропивницький, Україна) tankrava@gmail.com

ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА ТЬЮТОРСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА

Професійна підготовка педагога спрямована на роботу з учнівським колективом, а недостатньо уваги приділяється розвитку здатності здійснювати освітній процес в умовах дистанційної освіти, супроводжувати індивідуальну освітню траєкторію учня, забезпечувати ефективно індивідуалізацію та диференціацію освітнього процесу. Отже, виникає потреба формування тьюторської компетентності педагога, що дасть змогу забезпечувати надання доступних і якісних освітніх послуг у сучасних умовах. Мета дослідження полягає в обґрунтуванні змісту та структури тьюторської компетентності майбутніх педагогів. У статті розглянуто зміст поняття «тьюторська компетентність», «тьюторська діяльність», окреслено різні підходи до структури тьюторської компетентності.

На основі аналізу різних наукових підходів науковців до трактування змісту та структури досліджуваного утворення представлено авторське розуміння змісту та структури тьюторської компетентності майбутнього педагога. Визначено, що тьюторська компетентність майбутнього педагога розглядається як широка інтегративна характеристика особистості, що передбачає наявність професійно-педагогічних, спеціальних (тьюторських) умінь та знань, особистісних якостей, здібностей до тьюторської діяльності, здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії у процесі тьюторського супроводу індивідуального освітнього маршруту здобувачів освіти у відкритому освітньому просторі з урахуванням умов зовнішнього середовища та потреб самої особистості, спрямованої до розвитку сутнісних сил і здібностей, цілей, і включає такі компоненти: аналітико-рефлексивний, комунікативний, організаційно-діяльнісний, ціннісно-мотиваційний, прогностично-проектувальний. Запропоновано компонентну структуру досліджуваного утворення, що передбачає формування здатностей майбутніх педагогів до тьюторської діяльності: аналітико-рефлексивний, комунікативний, організаційно-діяльнісний, ціннісно-мотиваційний, прогностично-проектувальний.

Ключові слова: ресурсний підхід, ресурси, професійний розвиток, педагогічний супровід, тьюторська діяльність, тьюторський супровід.

Tetiana KRAVTSOVA,*orcid.org/0000-0002-6892-3739*

Candidate of Pedagogical Sciences,

Associate Professor at the Pedagogy and Management of Education Department

Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

(Kropyvnytskyi, Ukraine) tankrava@gmail.com

CONTENT AND STRUCTURE OF TUTOR'S COMPETENCE OF FUTURE PEDAGOGUE

Professional training of pedagogue is focused on working with a students group, and insufficient attention is paid to the development of the ability to carry out the educational process in the conditions of distance education, to accompany the individual educational trajectory of the student, to provide effective individualization and differentiation of the educational process. Therefore, there appears a need for the formation of tutor competence of the teacher, which will ensure the provision of comprehensible and quality educational services in modern conditions. The purpose of the study is to substantiate the content and structure of tutoring competence of future pedagogues.

In the article the content of tutoring competence concepts, tutoring activities have been considered, different approaches to the structure of tutoring competence have been outlined.

Based on the analysis of different scientific approaches of scientists to the interpretation of the content and structure of the studied formation, the author presents the author's understanding of the content and structure of tutoring competence of the future pedagogue. It has been determined that the tutoring competence of the future pedagogue is considered as a broad integrative characteristic of personality, which presupposes the presence of professional and pedagogical, special (tutoring) skills and knowledge, personal qualities, abilities for tutoring activity, ability to subject-subject interaction in the process of tutoring support of the individual educational route of education applicant in open educational space, taking into account the external environment and the needs of the individual oneself, aimed at developing essential

strengths and abilities, goals, includes the following components: analytical-reflexive, communicative, organizational-activity component, value-motivational, prognostic– design component. The component structure of the studied formation has been offered, which presupposes the formation of the abilities of future pedagogues to tutoring: analytical-reflexive, communicative, organizational-activity component, value-motivational, prognostic-design component.

Key words: *resource approach, resources, professional development, pedagogical support, tutoring activity, tutoring support.*

Постановка проблеми. В умовах реформування сучасної освіти та впровадження НУШ виникає потреба «допомогти розкрити та розвинути здібності, таланти і можливості кожної дитини» (нова українська школа), потреба у визнанні значущості особистісних цінностей, формуванні і розвитку ключових компетентностей, вихованні таких якостей особистості, як ініціативність, здатність творчо мислити і знаходити нестандартні рішення. Зазначимо, що зміни до змісту освіти та вимог до організації освітнього процесу в сучасній школі спричинили нові вимоги до педагога як коуча, фасилітатора, тьютора, модератора в індивідуальній освітній траєкторії дитини, який має бути здатним надавати педагогічну підтримку кожному учневі як суб'єкту власної освітньої діяльності.

Майбутній педагог має бути готовим урахувати в освітньому процесі індивідуальні особливості здобувачів освіти, їхні персональні потреби, супроводжувати учнів на основі суб'єкт-суб'єктних відносин, стимулювати їхню пізнавальну активність. Таким чином, виникає протиріччя між необхідністю індивідуалізації освіти і відсутністю системи підготовки сучасного вчителя до реалізації тьюторської діяльності в закладах освіти. Усунення даного протиріччя в системі підготовки майбутніх педагогів має бути спрямоване на створення організаційно-педагогічних умов формування тьюторської компетентності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема тьюторства та тьюторського супроводу розглядалася у наукових доробках таких вітчизняних та зарубіжних дослідників: А. Бойко, Н. Дем'яненко, М. Дьячкової, О. Літовки, Т. Койчевої, Т. Ковальнової, Є. Колосова, Н. Меркулової, С. Сисоєвої, І. Семененко, Л. Семеновської, В. Осадчого, К. Осадчої, О. Томюк, Н. Шалимової, С. Щенникова та ін.

Особливості формування тьюторської компетентності висвітлено В. Адольфом, О. Калугіною, Т. Ковальновою, Н. Єрофєєвою, Д. Логіновим, С. Нижник, С. Подпльотою, Л. Семеновською, К. Осадчою та ін.

Зокрема, К. Осадчою обґрунтовано міждисциплінарний контекст формування тьюторської компетентності майбутніх учителів у процесі професійної підготовки (Осадча, 2017: 56–60).

Дослідницею О. Гармаш охарактеризована тьюторська компетентність як феномен теорії та практики професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов, встановлено авторське розуміння поняття тьюторської компетентності майбутніх учителів іноземних мов (Гармаш, 2019: 26). Проте аналіз науково-педагогічних праць свідчить, що проблема розуміння та структури тьюторської компетентності майбутнього педагога є мало дослідженою.

Мета статті – обґрунтувати зміст та структуру тьюторської компетентності майбутніх педагогів та охарактеризувати особливості формування тьюторської компетентності у процесі професійної підготовки.

Виклад основного матеріалу. В умовах сьогодення використання дистанційної освіти сучасними педагогами зростає потреба у тьюторському супроводі освітньої траєкторії кожного учня, що потребує певних знань та вмінь педагога. Зауважимо, що професійна підготовка педагога зосереджена на роботу з учнівським колективом, а недостатньо уваги приділяється розвитку здатності здійснювати освітній процес в умовах дистанційної освіти, супроводжувати індивідуальну освітню траєкторію учня, забезпечувати ефективно індивідуалізацію та диференціацію освітнього процесу. Отже, виникає потреба формування тьюторської компетентності педагога, що дасть змогу забезпечувати надання доступних і якісних освітніх послуг у сучасних умовах.

На основі аналізу праць дослідників з'ясовано різні підходи до розуміння тьюторської компетентності педагога. Так, О. Гармаш розглядає сутність тьюторської компетентності «як сукупність особистісних якостей, теоретичних знань, практичних умінь налагодження суб'єкт-суб'єктної взаємодії, які виявляються у здатності та готовності майбутніх учителів іноземних мов професійно здійснювати діяльність у відкритому варіативному особистісно-орієнтованому освітньому просторі» (Гармаш, 2019: 29).

Зауважимо, що дослідниця у структурі тьюторської компетентності виокремлює такі складники, як особистісні якості, знання, практичні вміння, що виявляються у готовності здійснювати суб'єкт-

суб'єкту взаємодію у відкритому освітньому просторі. Ураховуючи думку О. Гармаш, структура тьюторської компетентності має включати знання та практичні уміння здійснювати тьюторську діяльність у закладах освіти. Отже, майбутній педагог із високим рівнем тьюторської компетентності має володіти організаційними вміннями, системним, стратегічним, критичним мисленням, знаннями індивідуальних психолого-педагогічних особливостей кожного учня, знаннями в галузі педагогіки та психології, які дають змогу оцінити здібності, можливості й якості учнів, які максимально сприятимуть освоєнню індивідуальної освітньої програми. Важливим умінням майбутнього педагога є здатність до створення ситуації успіху, яка дає можливість усвідомити здобувачами освіти цінність власних досягнень, своїх здібностей, розвиває віру у власні можливості.

Ми враховуємо позицію Л. Семеновської, що суб'єкт-суб'єктні відносини значною мірою залежать від професійних та особистісних якостей тьютора, а саме: прагнення до співробітництва і співтворчості; здатність аналізувати, порівнювати та проектувати професійні дії відповідно до новітніх освітніх цілей, планувати професійну діяльність, науково обґрунтовано добирати форми та методи організації навчального процесу відповідно до сучасних соціально-економічних потреб суспільства; вимогливість у поєднанні з повагою; об'єктивність в оцінюванні; усвідомлення необхідності педагогізації оточуючого середовища, володіння психолого-педагогічними методами дослідження та діагностики розвитку особистості й колективу; володіння педагогічною технікою та освітніми технологіями; готовність будувати педагогічне спілкування на основі урізноманітнення спільної діяльності й урахування природних здібностей та інтересів студентів; прагнення до самоосвіти та самовиховання (Семеновська, 2014: 125). На нашу думку, всі вищезазначені якості розширюють розуміння сутності тьюторської компетентності майбутнього педагога. Структура професійно важливих якостей педагога, що забезпечують виконання тьюторської діяльності, має включати здатність до ефективної суб'єкт-суб'єктної комунікації у процесі тьюторського супроводу індивідуального освітнього маршруту, здатність до мотивації, високий рівень толерантності, емпатію, високо розвинутий емоційний інтелект, вимогливість, об'єктивність у процесі тьюторського супроводу здобувачів освіти на основі особистісного впливу.

Ми поділяємо думку А. Сергєєвої, що формування тьюторської компетентності педагога безпосередньо залежить від його вміння стати на

позицію суб'єктного взаємодії – вміти налагодити діалог, установити відносини з дитиною як дворівноправних суб'єктів для подальшої співпраці (Сергєєва 2016: 757–758). Таким чином, майбутні педагоги мають уміти формувати суб'єктні відносини між учасниками освітнього процесу за умови постійного вдосконалення; необхідно розвивати професійні якості суб'єктності, що виявляються в уміннях взаємодіяти з усіма учасниками освітнього процесу (батьками, дітьми, колегами), враховуючи загальнолюдські цінності.

Дослідниця Є. Калугіна тьюторську компетентність розглядає «як здатність і готовність майбутнього педагога до організації відкритого простору для професійного, особистісного і життєвого самовизначення, здійснення спеціалізованої діяльності з побудови, проектування, супроводу індивідуальних освітніх програм» (Калугіна, 2016: 44). На нашу думку, доцільно звернути увагу у процесі формування тьюторської компетентності на здатність до організації відкритого освітнього простору для самовизначення особистості учня. Ми враховуємо думку Н. Касьярум, яка під освітнім простором розуміє «просторово-часове поле функціонування і розвитку системи освіти як відкритої й активної соціальної сфери, в якій діє ідеологія формування особистості, з урахуванням умов зовнішнього середовища (природно-кліматичних, демографічних, екологічних, соціально-економічних, політичних та ін.), потреб соціальних замовників (і самої особи), реалізуються освітні послуги установами освіти й організаціями, що володіють освітнім, виховним і розвивальним потенціалом» (Касьярум, 2013: 108).

На основі узагальнення вищезазначених наукових поглядів можна зробити висновок, що у майбутніх педагогів має бути сформована здатність до організації відкритого освітнього простору з урахуванням умов зовнішнього середовища та потреб самої особистості у процесі тьюторського супроводу здобувачів освіти. Ця здатність характеризується вміннями створення індивідуальної освітньої траєкторії, визначення педагогів, навчального матеріалу, ресурсів, який найбільшою мірою відповідав би потребам учня, уміння надавати свободу особистості у виборі мети, способу, часу, ритму, темпу та місця навчання, які відповідають її індивідуальним особливостям. За умови включення учнів у відкрите освітнє середовище закладу загальної середньої освіти у процесі реалізації ними індивідуальних освітніх програм це дає змогу врахувати в навчальному процесі освітні потреби та потенціал кожного учня.

Згідно з поглядами Т. Ковальнової, структура тьюторської компетентності представлена

такими компетенціями: аналітичною, проєктною, конструктивною, ресурсно-інструментальною, контрольно-прогностичною. Особливо зауважимо, що викоремлені Т. Ковальновою тьюторські компетенції характеризуються такими особистісними та діяльнісними характеристиками:

– аналітико-рефлексивними здібностями: уміти структурувати проблеми саморозвитку молодших школярів; допомагати учневі в його самоаналізі, в самостійному вирішенні проблем і прийнятті ним відповідальності за результати роботи; аналізувати індивідуальні особливості учня і можливості подолання його неуспішності; володіти рефлексивними методиками і прийомами психологічної роботи.

– комунікативними здібностями: ясно висловлювати свої думки й уміти слухати інших; спілкуватися на позиціях діалогу, поваги, емпатії, толерантності і терпимості; спокійно вирішувати конфлікти; вміти будувати взаємодію в малих групах; сприяти співробітництву; використовувати технології міжособистісного спілкування;

– організаторськими здібностями: брати участь у реалізації запланованої діяльності; бачити перспективу індивідуальної та колективної діяльності; бачити і підтримувати інтереси окремих учнів і груп; знаходити найкращі способи діяльності і доводити справу до результату;

– прогностичними здібностями: визначати можливі точки зростання і розвитку пізнавального інтересу; передбачити результати освітніх ситуацій; уміти вибудувати динаміку розвитку пізнавального інтересу учня і учнівської дії; прогнозувати перспективи діяльності учня (Ковалева 2010: 51).

Отже, структура тьюторської компетентності майбутнього педагога включає здібності до тьюторської діяльності. На основі аналізу праці Т. Ковальнової доцільно звернути увагу саме на прогностичні здібності, розвиток яких у майбутнього педагога дасть змогу сформувати таку прогностичну компетенцію, як здатність майбутнього педагога виявляти якості і виокремлювати особливості розвитку здібностей учня до прогнозування, яка характеризується як складник тьюторської діяльності, метою якої є передбачення шляхів розвитку індивідуальної освітньої траєкторії учня, обґрунтовувати подальші умови та шляхи зростання і розвитку особистості, її пізнавального інтересу, прогнозувати перспективи освітньої діяльності здобувачів освіти.

Цінним для розуміння тьюторської компетентності є доробок С. Толочко, яка сформулювала з «авторської точки зору професіограму тьютора як фахівця зі створення й реалізації індивідуаль-

ної освітньої траєкторії учня/студента, його академічного супроводу для здійснення самоосвітньої діяльності, формування системи цінностей і способу життя (здорового, професійно переконаного, соціально-екологічно-відповідального громадянського); володіє якостями та здібностями: упевненістю, мотивацією, позитивним ставленням, креативністю, ентузіазмом і завзятістю; має знання щодо створення і підтримки результативного й послідовного онлайн-навчання, методології та методик проєктування індивідуального освітнього середовища; уміння акмеологічно оцінювати особистість кожного учня/студента, позитивно комунікувати, дотримуватися педагогічної етики та етикету; здатність адаптуватися до сучасного освітньо-науково-інноваційного контексту, методів, аудиторії і ролей, розвинені компетентності (педагогічна, психологічна, методологічна, методична, дистанційного, е-, онлайн-навчання технічну, організаційну, фахову, ведення особистісну); професійну сформованість спільної діяльності з тьюторантом, оптимально дібраний й укладений науково- і навчально-методичний матеріал; відповідальність учителя/викладача за здійснення функцій тьютора в освітньо-науковому процесі взаємодії з учнями/студентами, використання освітніх технологій відповідно до ціннісно-цільових орієнтирів, вікових та індивідуальних особливостей тьюторантів, надання допомоги в ефективному використанні науково-методичного супроводу з певної навчальної дисципліни або їх циклу; відповідність результативності, неупередженості й дієвості оцінювання компетентності, стимулювання й мотивації самостійної освітньої діяльності (Толочко, 2019: 246). Отже, аналізуючи авторську позицію дослідниці, важливо виокремити в контексті розгляду змісту та структури тьюторської компетентності майбутнього педагога здатність нести відповідальність у процесі освітньої тьюторської взаємодії з учнями відповідно до їхніх ціннісно-цільових орієнтирів, вікових та індивідуальних особливостей.

Здійснюючи аналіз наукової літератури з проблеми дослідження, доречно виокремити структуру тьюторської компетентності, яка представлена Ю. Ізотовою (Ізотова, 2014), що включає такі компетенції: специфічні компетенції (середовищна – аналіз середовища на предмет реалізації принципу індивідуалізації, організація середовища з урахуванням реалізації принципу індивідуалізації; ресурсна – організація ресурсного освітнього простору під цілі й освітню ситуацію учня, створення ресурсної карти освітніх можливостей учня; навігаційна – здатність до створення освітнього простору,

освітніх подій); організаційно-управлінська (здатність створювати освітні ситуації, необхідні для реалізації тьюторського супроводу, а також організувати комунікацію і кооперацію суб'єктів освітнього простору); актуалізація суб'єктної позиції учня (здатність зафіксувати, а потім і супроводжувати перехід учня у суб'єктну позицію щодо своєї освіти); комунікативна (здатність вибудовувати короткострокову і довгострокову комунікацію з учнями в освітньому просторі, здатність будувати і перебудовувати комунікативне поле); методична (здатність рефлексивно застосовувати професійні засоби і інструменти, аналізувати їх і створювати нові); рефлексивна (здатність володіти різноманітним рефлексивним засобом для застосування в індивідуальних, подієвих і групових форматах роботи) (Ізотова, 2014).

У попередніх дослідженнях «тьюторську компетентність майбутнього викладача закладів вищої освіти розуміємо як інтегративну якість особистості педагога, що передбачає сформованість професійних і особистісних якостей, умінь та знань, які дають змогу здійснювати тьюторську діяльність, включає наставництво, підтримку, фасилітацію, консультування, спрямована на супровід учасників освітнього процесу, готовність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії у середовищі закладу вищої освіти і реалізує на практиці здатність до формування індивідуальної освітньої траєкторії, спрямованої розвиток сутнісних сил і здібностей студента. включає проектування життєвих та професійних стратегій (Кравцова, 2019: 90).

Зауважимо, що майбутні педагоги в умовах нової української школи мають володіти техніками коучингу, фасилітації, консультування. Отже, у структурі тьюторської компетентності доречно виокремити коучингову компетенцію, що відображає здатність до використання методів коучингу в процесі тьюторського супроводу учасників освітнього процесу.

На основі аналізу різних наукових підходів до трактування змісту та структури досліджуваного утворення можна дати авторське розуміння тьюторської компетентності майбутнього педагога. Тьюторська компетентність майбутнього педагога характеризується як широка інтегративна характеристика особистості, що передбачає наявність професійно-педагогічних, спеціальних (тьюторських) умінь та знань, особистісних якостей, здібностей до тьюторської діяльності, здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії у процесі тьюторського супроводу індивідуального освітнього маршруту здобувачів освіти у відкритому освітньому просторі з урахуванням умов зовнішнього середовища та потреб самої особистості, спрямованої розвиток

сутнісних сил і здібностей, цілей, і включає такі компоненти: аналітико-рефлексивний, комунікативний, організаційно-діяльнісний, ціннісно-мотиваційний, прогностично-проектувальний.

Аналітико-рефлексивний компонент тьюторської компетентності характеризується здатністю до використання діагностичного інструментарію на всіх етапах вивчення індивідуальних особливостей учнів та побудови індивідуальної освітньої траєкторії, здатністю до аналізу цілей, мотивів, цінностей, ресурсів здобувачів освіти, готовністю до рефлексії результату і способу руху індивідуального освітнього маршруту, аналіз ефективності використання зовнішніх і внутрішніх ресурсів та ін.

Комунікативний компонент включає здатність до ефективної суб'єкт-суб'єктної комунікації у процесі тьюторського супроводу всіх учасників освітнього процесу.

Ціннісно-мотиваційний компонент включає здатність до мотивації, високий рівень толерантності, емпатію, високо розвинутий емоційний інтелект, вимогливість, об'єктивність у процесі тьюторського супроводу здобувачів освіти на основі особистісного впливу; здатність нести відповідальність у процесі освітньої тьюторської взаємодії з учнями відповідно до їхніх ціннісно-цільових орієнтирів, вікових та індивідуальних особливостей.

Організаційно-діяльнісний компонент відображає здатність майбутнього педагога до організації відкритого освітнього простору з урахуванням умов зовнішнього середовища та потреб самої особистості у процесі тьюторського супроводу здобувачів освіти; здатність та готовність до тьюторського супроводу освітнього процесу; здатність брати участь у створенні та внесенні коректив індивідуальної освітньої траєкторії учнів; готовність організувати індивідуальну та спільну освітню діяльність з учнями, засновану на застосуванні тьюторських, коучингових, фасилітаційних методів та технологій; готовність здійснювати супровід соціалізації і професійного самовизначення; здатність використовувати тьюторські технології для побудови індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти, здатність до використання методів коучингу в процесі тьюторського супроводу учасників освітнього процесу, яка сприяє максимальному розкриттю потенціалу особистості, її продуктивності та ефективності, допомагає самостійно опанувати нові знання, вміння та навички.

Прогностично-проектувальний компонент відображає здатність майбутнього педагога виявляти якості та виокремлювати особливості розвитку здібностей учня до прогнозування; здатність до передбачення шляхів розвитку індивідуальної освіт-

ньої траєкторії учня; здатність обґрунтовувати подальші умови та шляхи зростання і розвитку особистості, її пізнавального інтересу, прогнозувати перспективи освітньої діяльності здобувачів освіти; здатність до надання допомоги в проєктуванні і реалізації учнями індивідуальних освітніх програм, що включають позааурочну і позашкільну діяльність у системі формальної та неформальної освіти; здатність надавати допомогу в проєктуванні і реалізації учнями індивідуальних освітніх

програм, у складанні індивідуальних навчальних планів та їх подальшій корекції,

Висновки. Слід зазначити, що тьюторська компетентність майбутнього педагога дає змогу розширити розуміння педагогічної діяльності в контексті реалізації концепції нової української школи. Перспективним полем подальшої наукової роботи може бути детальний аналіз компонентної структури тьюторської компетентності майбутніх педагогів та організаційно-педагогічних умов її формування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гармаш О. М. Тьюторська компетентність як феномен теорії та практики професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2019. Вип. 65. С. 26–31.
2. Изотова Ю. А. Ключевые компетентности тьютора. URL : <http://thetutor.ru/uploads/ККТ> (дата звернення: 05.12.14).
3. Калугина Е. В. Моделирование процесса формирования тьюторской компетенции у будущих педагогов. *Вестник Челябинского государственного педагогического университета*. 2016. № 7. С. 44–48.
4. Касярум Н. Освітній простір: становлення поняття. *Витоки педагогічної майстерності*. 2013. № 12. С. 107–113.
5. Ковалева Т. М. Материали курса «Основы тьюторского сопровождения в общем образовании» : лекции 1–4. 2010. 56 с.
6. Кравцова Т. О Тьюторська компетентність як складова професійної компетентності майбутнього викладача закладів вищої освіти. *Наукові записки. Серія «Педагогічні науки»*. 2019. Вип. 182. С. 86–90.
7. Осадча К. П. Міждисциплінарний контекст формування тьюторської компетентності у професійній підготовці майбутніх учителів. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. 2017. № 27. С. 56–60.
8. Семеновська Л. Методичні аспекти реалізації тьюторського супроводу вивчення педагогічних дисциплін. *Естетика і етика педагогічної дії*. 2014. № 8. С. 121–133.
9. Сергеева А. Д. Особенности субъект-субъектного взаимодействия членов педагогического коллектива. *Молодой ученый*. 2016. № 1. С. 756–758.
10. Толочко С. В. Теоретичні й методичні засади формування науково-методичної компетентності викладачів у системі післядипломної педагогічної освіти : дис. ... доктора педагогічних наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Київ, 2019. 574 с.

REFERENCES

1. Harmash, O. M. (2019). T'yutors'ka kompetentnist' yak fenomen teorii ta praktyky profesiyanoi pidhotovky maybutnikh uchyteliv inozemnykh mov. [Tutor's competence as the phenomenon of theory and practice of future foreign language teachers' professional training]. *Pedagogy of creative personality formation in higher and secondary schools*, issue 65, pp.26–30 [in Ukrainian].
2. Izotova Ju. A. Kljuchevye kompetentnosti t'jutora [Key competences of a tutor] [Electronic resource]. URL: [http://thetutor.ru/uploads/ККТ_6_декабря_2014_\(5.12.14\)_1](http://thetutor.ru/uploads/ККТ_6_декабря_2014_(5.12.14)_1). [in Russian].
3. Kalugina E.V. (2016) Modelirovanie processa obrazovaniya t'yutorskoj kompetencii u budushchih pedagogov [Modeling the process of future pedagogues' tutor's competence formation] *Vestnik Chelyabinskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo universiteta*, 7. S. 44–49. [in Russian].
4. Kasyarum, N. (2013). Osvitnii prostir: stanovlennia poniattia [Educational space: becoming of the notion]. *Vytoky pedahohichnoi maisternosti*, 12. S.107-113 [in Ukrainian].
5. Kovaleva, T. M. (2010). Materialy kursa «Osnovy t'yutorskogo soprovozhdenija v obshhem obrazovanii»: lekci 1–4. [“Basics of tutor's support in general education” course materials : lecture 1-4]. Moscow. [in Russian].
6. Kravtsova, T. O. (2019) Tiutorska kompetentnist yak skladova profesiinoi kompetentnosti maibutnoho vykladacha zakladiv vyshchoi osvity [Tutor competence as a component of professional competence of future lecturer of higher educational institutions] *Naukovi zapysky. Serii: Pedahohichni nauky* (182). S.86–90. [in Ukrainian].
7. Osadcha, K. P. (2017) Mizhdystyplinary kontekst formuvannia tiutorskoj kompetentnosti u profesiinii pidhotovtsi maibutnikh uchyteliv. [Interdisciplinary context of tutor's competence formation in future teachers' professional training] *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka. Psykholohiia. Pedahohika. Zbirnyk naukovykh prats*. № 27. S. 56–60. [in Ukrainian].
8. Semenovskaya, L. (2014). Methodical aspects of the implementation of tutor's support in the study of pedagogical disciplines. *Estetyka i etyka pedahohichnoi dii*, 8, S.121-133. [in Ukrainian].
9. Sergeeva A. D. Osobennosti subyekt-subyektного vzaimodeystviya chlenov pedagogicheskogo kolektiva. [Peculiarities of subject-subject interaction of pedagogical group members]. *Molodoy uchenyy*. 2016, No.1, S. 756–758.
10. Tolochko, S. (2019). Teoretychni y metodychni zasady formuvannia naukovo-metodychnoi kompetentnosti vykladachiv u systemi pisladyplomnoi pedahohichnoi osvity. dysertatsiia. [Theoretical and methodical principles of forming lecturers' scientific and methodical competence in the system of postgraduate pedagogical education. Thesis.] *Nacionalnyj pedagogichnyj universytet im. M. P. Dragomanova*. Kyiv. S.574 [in Ukrainian].